

Súd: Okresný súd Nové Zámky
Spisová značka: 6C/23/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4420201660
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Viera Betáková
ECLI: ECLI:SK:OSNZ:2022:4420201660.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nové Zámky, sudkyňou Mgr. Vierou Betákovou, 1. W. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom O., W. XX, 2. W. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom O., K. XX, 3. F. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom O., I. M. 2, všetci zastúpení advokátom Mgr. Petrom Kubalom, so sídlom Piešťany, Pod Párovcami 55, IČO: 42 297 141, proti žalovanému: Slovenská republika - Slovenský pozemkový fond, so sídlom, Búdkova 36, 817 15 Bratislava, IČO: 17 335 345, o určení, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva, takto

rozhodol:

I. Súd u r č u j e , že nehnuteľnosť - pozemok reg. E-KN 2863/11 o výmere 1695 m², orná pôda nachádzajúci sa v katastrálnom území O., okres I. E., identifikovaný v Geometrickom pláne č. 110/2022, vyhotoviteľom GEOPROJEKT NR, s.r.o. Nitra, úradne overený pod č. 12/2022 Okresným úradom Nové Zámky, katastrálnym odborom, ktorý tvorí neoddeliteľnú súčasť rozsudku, ako pozemky reg. C-KN: parc. č. XXXX/X o výmere 476 m², druh pozemku zastavané plochy a nádvoria, parc. č. XXXX/X o výmere 101 m², druh pozemku zastavané plochy a nádvoria, parc. č. XXXX/X o výmere 35 m², druh pozemku zastavané plochy a nádvoria, parc. č. XXXX/X o výmere 23 m², druh pozemku zastavané plochy a nádvoria a parc. č. XXXX o výmere 1060 m², druh pozemku záhrada, patrí (v celosti 1/1), resp. patria (v celosti v 1/1), do dedičstva poručiťky B. Z., nar. XX.X.XXXX, naposledy bytom O., I. M. 2, ktorá zomrela dňa 5.12.2000, počnúc od právoplatnosti rozsudku.

II. Žalobcom súd p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% voči žalovanému.

odôvodnenie:

1. Žalobcovia sa podanou žalobou doručenu tunajšiemu súdu dňa 8.4.2020 prostredníctvom právneho zástupcu domáhali pôvodne určenia, že pozemok reg. E-KN č. XXXX/XX, o výmere 1695 m², orná pôda, nachádzajúci sa v kat. území O., okres I. E., patrí (v celosti v 1/1) do dedičstva poručiťky B. Z., nar. XX.X.XXXX, naposledy bytom O., I. M. 2, ktorá zomrela dňa X.XX.XXXX . a v prípade úspechu, aby žalobcom súd priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % v prospech žalobcov.

V žalobe uviedli, že sú dedičmi J. Z., ktorý zomrel dňa XX.X.XXXX, na základe osvedčenia o dedičstve sp. zn. 8D/38/02, Dnot 293/02 zo dňa 23.1.2003, keď žalobca v 1. rade pán W. Z. je synom, žalobkyňa v 2. rade pani W. M. je dcérou a žalobkyňa v 3. rade pani F. Z. je manželkou poručiťky pána J. Z.. Pán J. Z., právny predchodca žalobcov je a bol jediným dedičom pani B. Z., jeho matky, ktorá zomrela dňa X.XX.XXXX na základe predloženého osvedčenia o dedičstve sp. zn. D 62/01, Dnot 9/01 zo dňa 20.6.2002. Žalobcovia v 1. až 3. rade sú dedičmi a právnymi nástupcami pána J. Z., ktorý je dedičom a jediným právnym nástupcom pani B. Z., a teda aj jej dedičmi.

Do predmetu dedičského konania v rámci okruhu majetku poručiťky a právnej predchodkyne pani B. Z. žalobcovia uviedli, že nebol zahrnutý do masy majetku poručiťky pozemok, na ktorom je stavba rodinného domu so súp. č. XXXX postavená a tiež príslušené pozemky, dvor a záhrada, ktoré tvoria spolu jeden celok. Rovnako v prípade dedičského konania v rámci majetku a konania pána J. Z. nebol pozemok pod stavbou rodinného domu súp. č. XXXX ani príslušené pozemky zahrnuté do dedičstva. Jedná sa o

pozemky v stave reg. C-KN evidované na mape ako parc. č. XXXX a parc. č. XXXX v stave reg. E-KN, ide o pozemok reg. E-KN č. XXXX/XX o výmere 1695 m², orná pôda, všetko sa nachádzajúce tak stavba ako aj pozemok v kat. území O., okres I. E..

Žalovaný je evidovaný ako vlastník nehnuteľnosti v podiele 1/1 pozemku reg. E-KN č. XXXX/XX o výmere 1695 m², orná pôda, zapísaný na LV č. XXXX, nachádzajúci sa v kat. území O., obec O., okres I. E..

1.1 Naliehavý právny záujem žalobcovia odôvodnili v žalobe tým, že nemajú inú možnosť ako žalovať o určenie, že súčasťou majetku poručiťky p. B. Z. je aj pozemok reg. E-KN č. XXXX/XX. o výmere 1695 m², orná pôda, nakoľko tento je vedený ako predmet vlastníctva žalovaného, pričom poručiťka bola jeho vlastníčkou ku dňu smrti titulom vydržania vlastníckeho práva a nakoľko tomu nesvedčil a nesvedčí zápis v evidencii nehnuteľností, nebol tento majetok zahrnutý do dedičstva, hoci byť mal.

1.2 B. B. Z. nadobudla v roku 1954 do svojho vlastníctva predmetný pozemok reg. E-KN č. XXXX/XX o výmere 1695 m², orná pôda na základe zámeny, ku ktorej jej bol udelený v danom čase súhlas zo strany miestneho národného výboru. B. Z. mala záujem uskutočniť výstavbu rodinného domu, čo sa napokon aj stalo, pritom ale nevlastnila k tomu vhodný pozemok, preto požiadala o vykonanie zámeny. Miestny národný výbor dňa 11.10.1954 potvrdil B. Z. a povolil jej vymeniť ňou vlastnený pozemok (označený v dokumentácii ako parc. č. XXXX/Xf, za pozemok parc. č. XXXX/XX, ako potvrdzuje rovnako potvrdenie z daného dňa 10.10.1954). Na základe uvedeného B. Z. požiadala aj o vydanie stavebného povolenia a vykonala výstavbu rodinného domu, čo napokon potvrdzuje aj potvrdenie MNV z roku 1954, z ktorého vyplýva, že B. Z. bolo 28.12.1954 vydané stavebné povolenie zn. 711.2-1954-297/výst. B. Z. realizovala následne výstavbu rodinného domu a v roku 1957 jej bolo vydané aj užívacie povolenie (výst. 9992/1957). Žalobcovia týmto majú za to, že je nepochybné, že B. Z. s prihliadnutím na okolnosti danej doby, jej právnu vedomosť a následne faktické úkony, bola v dobrej viere, že získala a nadobudla do vlastníctva pozemok a až do svojej smrti nebola nikdy upozornená na to, že by nemala byť vlastníčkou pozemku. B. Z. od roku 1954 bola presvedčená a v dobrej viere, užívala pozemok parc. č. XXXX/XX, nakladala s ním ako s predmetom svojho vlastníctva a až do svojej smrti takto žila. Žiadna tretia osoba nikdy až do smrti B. Z. nenamietala jej oprávnenú držbu, nikto nikdy žiadnym spôsobom do jej smrti nespochybnil a ani nenarušil jej dobrú vieru, že jej patrí vlastníctvo aj k pozemku pod stavbou, dvor a záhrada. B. Z. za svojho života sa rovnako starala o stavbu rodinného domu aj o pozemok, lebo vykonala mnoho úkonov, medzi inými rekonštrukciu stavby, vybudovanie oplotenia, budovanie spevnených plôch a pod. Žalobcovia poukázali na v tom čase platný Občiansky zákonník č. 141/1950 Zb., lebo v roku 1954 B. Z. získala stavebné povolenie, a preto možno dôvode predpokladať, že tak, ako ona, tak aj dotknuté štátne orgány vychádzali z toho, že nadobudla a bola vlastníčkou predmetného pozemku, inak by nutne stavebný úrad vyžadoval preukázanie práva stavby.

2. Žalovaný sa vyjadril k žalobe podaním doručeným súdu dňa 1.6.2020 a uviedol, že namieta pasívnu legitimitáciu SPF ako strany sporu, napriek tomu, že na LV je ako vlastník pozemku evidovaný žalovaný. Tento zápis nepovažoval za správny s odôvodnením, že SPF nie je vlastníkom pozemku, SPF môže byť len správcom pozemku vo vlastníctve štátu, resp. vo vlastníctve nezisteného vlastníka. Pokiaľ žalobcovia tvrdenia a preukázali, že podľa potvrdenia bývalého MNV Šurany zo dňa 11.10.1954 bola neb. B. Z. povolená zámena jej stavebného pozemku parc. č. XXXX/Xf za stavebný pozemok N. J. na I. M. parc. č. XXXX/XX o výmere 17 á a 27 m², tak žalovaný tvrdil, že k uzavretiu zámennej zmluvy nedošlo, lebo takúto zmluvu žalobcovia v konaní nepreukázali. Preto podľa názoru žalovaného, nebohá B. Z., nebola objektívne, s prihliadnutím ku všetkým okolnostiam v dobrej viere o tom, že jej pozemok vlastnícky patrí, nebola jeho oprávneným a dobromyseľným držiteľom, a preto podľa názoru žalovaného, nie sú tak splnené zákonné podmienky pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním. Samotné užívanie pozemku nemôže vyústiť k nadobudnutiu vlastníctva vydržaním.

3. Žalobcovia sa vyjadrili v rámci repliky k vyjadreniu žalovaného podaním zo dňa 15.6.2020, doručené súdu 16.6.2020, v ktorom predovšetkým upravili žalobu o správne označenie žalovaného, ktoré má správne znieť „Slovenská republika - Slovenský pozemkový fond, sídlo: Búdkova 36, 817 15 Bratislava, IČO: 17 335 345 a navrhli, aby súd uvedenú zmenu pripustil. Vo vzťahu k Slovenskému pozemkovému fondu žalobcovia zobrali žalobu späť a navrhli konanie zastaviť.

Žalobcovia mali za to, že žalovaný žiadnym spôsobom svoje tvrdenia vo vyjadrení nepreukazuje a okrem návrhu na vyžiadanie si výpisu z pozemkovej knihy vložky neoznačil ani iné dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Žalobcovia tvrdili a aj preukázali, že naopak, vzhľadom na okolnosti, bola daná dobrá viera, že právna predchodkyňa nadobudla vlastnícke právo, že bola v dobrej viere, že jej pozemok patrí a že je jej vlastníčkou, pretože okolnosti za obdobie od roku 1954 inému nenasvedčujú. Právny zástupca žalobcov sa podrobne vyjadril k intabulácii podľa Občianskeho zákonníka z roku 1950, keď uviedol, že Občiansky

zákoník č. 141/1950 Zb. upustil od tzv. intabulačného princípu, čo znamená, že v tom čase na platnosť prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nebol potrebný zápis v pozemkovej knihe.

Čo sa týka zámennej zmluvy, uviedol, že táto sa žiaľ nezachovala, toto však nie je dôvodom, pre ktorý by neužívala predmetný pozemok dobromyseľne, ale zachovala sa identifikácia parciel z roku 1974, ktorá preukazuje dôvodnosť nároku žaloby.

Právny zástupca žalobcu sa podrobne vyjadril aj k spôsobu nadobudnutia vlastníckeho práva nebohrou B. Z. k spornému pozemku spracovaním vecí podľa zákona č. 141/1950 Zb. a v tomto smere poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo/3894/2017.

Právny zástupca žalobcu sa vyjadril k nadobudnutiu vlastníckeho práva k spornému pozemku oprávnenou držbou a vydržaním, ktorý spôsob považovali za osobitný originálny spôsob nadobudnutia vlastníctva, ktorého predpokladom je skutočnosť, že držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí. V súvislosti s vydržaním a dobromyseľnou držbou v tomto smere poukázal na rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít, a to Ústavného súdu SR vo veci II. ÚS 484/2015, ktorý v súvislosti s poskytovaním súdnej ochrany v súvislosti s nadobúdaním vlastníckeho práva vydržaním hovorí o tom, že za podstatu a zmysel základného práva na ochranu vlastníctva podľa Čl. 20 odsek 1 Ústavy SR a Čl. 11 odsek 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na súdnu ochranu podľa Čl. 46 odsek 1 Ústavy SR a Čl. 36 odsek 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa Čl. 6 odsek 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd treba považovať taký výklad ustanovenia § 134 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), ktorý podporuje zákonnú intenciu uviesť do súladu dlhodobý faktický stav nepretržitej držby oprávneným držiteľom so stavom vlastníckym.

A contrario, výklad, ktorý túto možnosť vylučuje, resp. ju obmedzuje podstatným spôsobom, nemôže byť považovaný za ústavne konformný.

4. Žalovaný sa vyjadril k replike žalobcov duplikou zo dňa 2.7.2020 a uviedol, že nespochybňuje skutočnosť, že v období účinnosti Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb. na platnosť prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nebol potrebný zápis v pozemkovej knihe a že k nadobudnutiu vlastníctva došlo už samotným uzavretím zmluvy, ale jednoznačne tvrdil, že žiadna zmluva (zámenná) uzavretá nebola, a toto nevyvrátili ani žalobcovia. Mal za to, že vzhľadom na absenciu prevádzkovej zmluvy nebohrou B. Z. nemohla byť, s prihliadnutím ku všetkým okolnostiam, v dobrej viere o tom, že jej sporný pozemok vlastnícky patrí a že jej držba z tohto dôvodu nebola oprávnená a dobromyseľná, a preto nemohla vyústiť k nadobudnutiu vlastníckeho práva vydržaním.

5. V predmetnej veci súd prvej inštancie rozhodol vo veci samej rozsudkom dňa 24.11.2020 pod sp. zn. 6C/23/2020-119 tak, že žalobu žalobcov zamietol a žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Žalobu odôvodnil s poukazom na ustanovenia § 137 písmeno c) Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.S.P.“), § 123, § 130 odsek 1, § 132 odsek 1, § 134 odsek 1, 2, 3 OZ a § 111 odsek 1, § 112, § 113 odsek 1, § 115, § 116, § 145 zákona č. 141/1950 Zb. a žalobu vyhodnotil ako nedôvodnú. Poukázal na to, že žalobcovia nepredložili žiaden dôkaz o tom, že predmetná nehnuteľnosť bola v dobromyseľnej a oprávnenej držbe nebohrou B. Z. a žalobu zamietol pre neunesenie dôkazného bremena zo strany žalobcov.

5.1 Rozsudok súdu prvej inštancie nenadobudol právoplatnosť, lebo v zákonnej lehote podali žalobcovia voči nemu odvolanie a domáhali sa jeho zmeny, a to vyhovenia ich žalobe, alternatívne zrušenia rozsudku a vrátenia veci súdu prvej inštancie na nové konanie. V dôvodoch odvolania poukázali na to, že odôvodnenie rozhodnutia považujú, a tým aj samotné rozhodnutie, za arbitrárne a nedostatočné, a tiež zmätočné. K tvrdeniu prvoinštančného súdu, že v spore nepreukázali, že poručiiteľka B. Z. vlastnila pozemok, ktorý následne zámennou zmluvou zamenila, je potrebné zdôrazniť, že ich tvrdenie o tom, že pozemok vo vlastníctve poručiiteľky nebolo žalovaným spochybnené, a teda išlo a ide o nesporné tvrdenie a teda nebolo ho potrebné preukazovať. Napokon aj listinný dôkaz - potvrdenie datované 11.9.1954 potvrdzuje, že nebohrou tam špecifikovaný pozemok vlastnila. Žalovaný tvrdil len, že k uzatvoreniu zámennej zmluvy nedošlo, resp. že nebol predložený titul a poručiiteľka nebola preto (nemohla byť) oprávnenou držiteľkou a preto bol súd povinný brať do úvahy tvrdenie, že tu bol pozemok, ktorý poručiiteľka vlastnila - že tento zamenila toto zostalo medzi stranami sporu sporné. Je aj vzájomná rozporuplnosť v odôvodnení súdu o tom, že poručiiteľka bola najneskôr od roku 1957 užívateľkou predmetného pozemku a na druhej strane odôvodnenia, že nebolo preukázané, že pozemok bol v (jej) dobromyseľnej a oprávnenej držbe. Prvoinštančný súd sa len v bode 13 odôvodnenia venuje „podstate veci“, teda nepostupoval v súlade s § 151 ods. 1 CSP. Prvoinštančný súd tiež písomné vyhlásenia štyroch svedkov spolu s fotografiami predložené súdu počas súdneho pojednávania ani neprečítal, ani ich kópie

(odpis) nepredložil (druhej) strane sporu, teda nevykonával dôkazy predpísaným spôsobom (§ 204 CSP), k čomu navrhujú vypočítať v rámci odvolacieho konania zvukový záznam z pojednávania v čase 1h 14 min. a neskôr. Zároveň sa súd v odôvodnení rozhodnutia vôbec nevysporiadal s týmito písomnými vyhláseniami, keď títo svedkovia (okrem iného) potvrdili, že k zámene pozemkov prišlo. Zároveň súd pred vyhlásením rozsudku menil a zasahoval do zápisnice zachytávajúcej priebeh pojednávania, keď po tom ako opustili pojednávaciu miestnosť dopĺňal medzi „vykonané“ dôkazy fotografie a tiež dopĺňal „otvorenie pojednávania“. Prvoinštančný súd pri hodnotení dôkazov nebral do úvahy priame vyjadrenia žalovaného, že on sa o pozemok nezaujíma, neobhospodaruje ho a od nich náhradu za užívanie nežiadal, teda, že žalovaný sa ako vlastník nespráva a nespráva, keď naopak to bola nebohá a oni, ktorí sa o pozemok riadne starali a starajú vrátane platenia daní. V napadnutom rozhodnutí a jeho odôvodnení nie je ani zmienka o týchto skutkových zisteniach, súd ich nijako nevyhodnotil. Odôvodnenie rozhodnutia je zmatečné aj v tom rozsahu, že bola nezodpovedaná otázka, či B. Z. predmetnú nehnuteľnosť nemala len v osobnom užívaní; ide v istej miere o prekvapivé zdôvodnenie, ktoré nie je odôvodnením rozhodnutia a preto je potrebné uviesť, že inštitút osobného užívania pozemkov bol zavedený až novým OZ v roku 1964 (§ 198 a nasl. Zákona č. 40/1964 Zb.), keď vo vzťahu k osobnému užívaniu pozemku neboli žiadne skutočnosti tvrdené či preukazované. Čo sa týka konštatovania, že poručiťka nebola dobromyseľná, v zmysle konštantnej judikatúry dobromyseľnosť držiteľa musí byť posudzovaná aj z objektívneho hľadiska a preto o dobromyseľnosti možno hovoriť vtedy, ak držiteľ drží vec v omyle, že mu vec patrí, a ide pritom o omyl ospravedlniteľný. Ako už uvádzali, išlo o 50-te roky minulého storočia, kedy právne povedomie bolo výrazne odlišné oproti dobe na prelome tisícročí ako aj oproti súčasnosti. Ak súd konštatuje, že nebolo preukázané privolenie ONV v zmysle zákona č. 65/1951 Zb., je preto možné akceptovať omyl účastníkov zámennej zmluvy a teda aj poručiťky o tom, ktorý orgán je príslušný na udelenie súhlasu - ak bol daný súhlas (privolenie) Rady MNV/samotného MNV, poručiťka mala (mohla mať) za to, že ide o súhlas požadovaný predpismi a teda sa spoliehala na to, že v súlade s týmto súhlasom vlastníctvo nadobudla. Prvoinštančný súd napokon nebral do úvahy právny názor najvyššej súdnej authority - Ústavného súdu SR z jeho rozhodnutia II. ÚS 484/2015 zo dňa 14.11.2018 v súvislosti s poskytovaním súdnej ochrany z nadobudania vlastníckeho práva vydržaním, keď sú presvedčení, že preukázali nadmieru pochybností, že poručiťka B. Z. bola skoro 50 rokov oprávnenou držiteľkou, keď v zmysle ustanovenia § 130 OZ veta druhá sa predpokladá, že pri pochybnostiach sa predpokladá, že držiteľ je vždy a zásadne držiteľom oprávneným. Súd prvej inštancie sa tiež nevysporiadal s ich argumentáciou o tom, že nebohá 28.12.1954 získala stavebné povolenie a v roku 1957 jej bolo vydané aj kolaudačné rozhodnutie ku stavbe na pozemku, teda je nepochybné, že jednak stavebný úrad - ONV musel najskôr zistiť vlastnícke právo - vzťah pozemku a že skúmal aj dodržanie zákonných podmienok pri nadobudnutí vlastníckeho práva. V replike citovali rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR 22Cdo/3894/2017 ohľadom toho, že oprávnenosť nároku odôvodňujú aj tým, že (ak tak) poručiťka nadobudla vlastnícke právo spracovaním veci. Ani s uvedenou argumentáciou sa súd vôbec nevysporiadal, keď tiež poukazujú na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR Cz/236/53, z ktorého vyplýva, že ak bola na cudzom pozemku postavená trvalá stavba bez toho, že by pre stavebníka bolo zriadené právo stavby, nevzniká rozdielnosť vo vlastníctve stavby a pozemku; právne pomery stavebníka a vlastníka pozemku treba v takomto prípade upraviť podľa § 125 a nasl. OZ. Poručiťka teda bola vlastníčkou pozemku ku dňu smrti, ak vlastnícke práve nenadobudla vydržaním, tak ho nadobudla spracovaním pozemku, keď hodnota stavby bola mnohonásobne vyššia než hodnota pozemku, ktoré tvrdenie v konaní sporné nebolo a s ktorou právnou argumentáciou sa prvoinštančný súd vôbec nevysporiadal.

6. Žalovaný vo vyjadrení k podanému odvolaniu žiadal napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť, lebo sa nestotožnil s právnym názorom žalobcov, že súd prvej inštancie sa s ich právnou a skutkovou argumentáciou nevysporiadal.

7. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie uznesením zo dňa 7.10.2021 sp. zn. 8Co/25/2021-161 zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie z dôvodu, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom v spore a pri vyhotovení rozhodnutia znemožnil stranám sporu uskutočniť im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva strán sporu na spravodlivý proces, ktorý nedostatok v konaní pred odvolacím súdom odstrániť nemožno. Predovšetkým poukázal na to, že súd prvej inštancie o procesnom návrhu žalobcov zo dňa 15.6.2020, keď žalobcovia upravili svoju žalobu tak, že žalovaným je Slovenská republika - Slovenský pozemkový fond a žiadali pripustenie uvedenej zmeny tak, aby sa žalovaným stala Slovenská republika a vo vzťahu k Slovenskému pozemkovému fondu svoju žalobu zobrali späť a navrhli konanie zastaviť, súd prvej inštancie nerozhodol a vo veci konal s nesprávne označeným žalovaným. Preto mal

odvolací súd za to, že súd prvej inštancie sa s podaným procesným návrhom zo strany žalobcov v priebehu konania procesne nevysporiadal a čo sa týka veci samej, žalobcovia podanej žalobe vlastníctvo k predmetnému pozemku registra E-KN na strane poručiťky B. Z. ku dňu jej smrti tvrdili, že nadobudla sporný pozemok titulom vydržania na základe zámeny predmetnej parcely v roku 1954 so súhlasom zo strany Miestneho národného výboru v Šuranoch a pre prípad nepreukázania tohto právneho titulu, čo však popierali, tiež mali žalobcovia za to, že sporný pozemok mohla nebohá poručiťka nadobudnúť titulom spracovania pozemku, výstavbou rodinného domu na pozemku na základe potvrdení orgánov štátu k jeho vystavaniu, ale k právnemu titulu nadobudnutia vlastníctva spracovaním pozemku sa skutkovo a právne súd prvej inštancie žiadnym spôsobom nevyjadril. V odôvodnení rozhodnutia sa zaoberal len právnym titulom vydržania. Odvolací súd sa stotožnil s námietkou odvolateľov k tomu, že rozhodnutie je vzájomne rozporuplné (jeho odôvodnenie v časti posúdenia ne/vydržania) a je tiež nedostatočné, keď tiež súd nevykonával dôkaz listinou, a to vyhláseniami štyroch osôb označených za svedkov zákonným spôsobom. Okrem toho, súd prvej inštancie tiež právne odignoroval poukaz zástupcu žalobcov na právny názor vyslovený v rozhodnutí Ústavného súdu SR II. ÚS 484/2015 zo dňa 14.11.2018). Odvolací súd poukázal na to, že žalovaný nespochybňoval vlastníctvo poručiťky k pozemku, ohľadom ktorého došlo z jej strany k zámene, preto nebol pre súd prvej inštancie dôvod bez vykonania dokazovania skutkové tvrdenia žalobcov spochybňovať.

V ďalšom konaní odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie sa musí predovšetkým vysporiadať so zmenou žaloby zo strany žalobcov k žalovanej strane sporu, posúdiť pasívnu legitimitáciu žalovaného v spore s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/31/2018 zo dňa 15.4.2019 a tiež to, či pri existencii parciel registra „C“ (evidovaných na katastrálnej mape) č. XXXX a XXXX, výmerou zodpovedajúci výmere označenej parcely registra E-KN (bez založenia listov vlastníctva k týmto parcelám registra „C“) je predmet sporu správne - určito označený, resp., či je možné predmet sporu v rozhodnutí označiť už podľa stavu registra „C“. Následne opätovne posúdi žalobcami uplatnený nárok z oboch nimi označených právnych dôvodov jeho opodstatnenosti, keď prednostne pozornosť zameria na právnú skutočnosť nadobudnutia vlastníctva vydržaním. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne opätovne aj o trovách strán sporu v celom konaní.

8. Súd prvej inštancie uznesením zo dňa 14.3.2022 sp. zn. 6C/23/2020-174 konanie voči žalovanému Slovenskému pozemkovému fondu so sídlom Bratislava, Búdkova 36, IČO: 17 335 345 zastavil a II. výrokom pripustil do konania na strane žalovaného: Slovenskú republiku - Slovenský pozemkový fond so sídlom 817 15 Bratislava, Búdkova 36, IČO: 17 335 345, počnúc od právoplatnosti uznesenia. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 30.3.2022 voči výroku I. a dňa 15.3.2022 voči výroku II. Týmto procesným uznesením bol odstránený nedostatok, ktorý vytkol odvolací súd súdu prvej inštancie v bode 9. odôvodnenia uznesenia zo dňa 7.10.2021 sp. zn. 8Co/25/2021-161.

9. Súd prvej inštancie uznesením zo dňa 14.9.2022 sp. zn. 6C/23/2020-202 pripustil upresnenie žalobného petitu tak, ako je uvedené vo výroku I. tohto rozsudku. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 14.9.2022. Týmto uznesením žalobcovia odstránili vadu, ktorú vytkol odvolací súd v bode 10. odôvodnenia uznesenia, aby predmet sporu bol správne a určito označený tak, aby súd rozhodoval o parcelách registra „C“ a nie o parcelách registra „E“.

10. Súd vykonával dokazovanie prednesom právneho zástupcu žalobcov, výpoveďou žalovaného, výsluchom svedka a oboznámením sa s nasledovnými listinnými dôkazmi, a to žalobou, potvrdením Rady MNV v Šuranoch zo dňa 11.10.1954 o tom, že povolila B. Z. vymeniť svoj stavebný pozemok za iný pozemok, potvrdením MNV v Šuranoch zo dňa 11.09.1954 o tom, že vdova Z. vlastnila v tom čase na I. M. stavebný pozemok parc. č. XXXX/X vo výmere 21 árov, potvrdením Rady MNV v Šuranoch zo dňa 25.11.1957 o tom, že tento orgán potvrdil B. Z., že previedla výmenu stavebného pozemku, potvrdením MNV - odboru výstavby, miestneho hospodárstva a obchodu Šurany zo dňa 07.02.1974 o tom, že B. Z. bolo vydané stavebné povolenie k stavbe rodinného domu, výpisom z LV č. XXXX kat. územia O., LV č. XXXX čiastočný kat. územia O., kópiou katastrálnej mapy, osvedčením o dedičstve č.k. D XX/XX po neb. B. Z., osvedčením o dedičstve č.k. 8D 38/02 po neb. J. Z., opravou osvedčenia o dedičstve č.k. 8D 38/02-30, vyjadrením žalovaného k žalobe zo dňa 25.05.2020, zmenou úpravou návrhu zo strany žalobcov zo dňa 15.06.2020, identifikáciou parciel o spornom pozemku z 03.04.1974, vyjadrením žalovaného k vyjadreniu žalobcov zo dňa 02.07.2020, oznámením Okresného úradu Nové Zámky, Katastrálneho odboru zo dňa 30.07.2020 a 08.09.2020, výpisom z PKV vložky č. XX kat. územia O., vyhlásením svedkov K. E., W. N., O. K., V. E., farebnými fotografiami o domovej nehnuteľnosti z čl. XXX - 118 spisu, rozsudkom súdu prvej inštancie zo dňa 24.11.2020 sp. zn. 6C/23/2020-119, ktorým súd žalobu

zamietol, odvolaním žalobcov zo dňa 11.01.2021, vyjadrením žalovaného k odvolaniu žalobcov zo dňa 21.01.2021, vyjadrením žalobcov k vyjadreniu žalovaného k odvolaniu zo dňa 14.02.2021, uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 8Co/25/2021-161 zo dňa 07.10.2021, procesným uznesením súdu prvej inštancie zo dňa 14.03.2022 sp. zn. 6C/23/2020, potvrdením Mesta Šurany zo dňa 29.6.2020 (číslo listu 191), odpoveďou na žiadosť Mesta Šurany zo dňa 20.10.2020, geometrickým plánom č. 110/2022 zo dňa 8.8.2022, úradne overeným 12/07/22 a zistil nasledovný skutkový a právny stav veci:

11. Právny zástupca žalobcov uviedol, že na podanej žalobe trvá v celom rozsahu a pridržoval sa tak skutkových okolností, ako aj právnej argumentácie vo všetkých svojich vyjadreniach, ktoré podal súdu v rámci repliky a dupliky. Mal za to, že vlastnícke právo nebohej B. Z. je možné odvodiť aj tým, že toto právo nadobudla vydržaním. Zdôraznil, že naozaj v čase, keď malo prísť k nadobudnutiu zámenou pozemku, ako aj v čase realizácie výstavby dodnes stojacej stavby rodinného domu bola doba taká, aká bola. Právne povedomie bežného občana bolo minimálne, ak nie nulové. Bežný občan či jeho potomkovia nemôžu niesť následky toho, že ľudia, ktorí v tom čase vykonávali štátnu moc MNV, OMV, Kataster nehnuteľností a pod. nevedeli alebo ak vedeli, tak zanedbali to, aby schválená zámena sa realizovala a dotiahla aj v administratívnej podobe. Žalobcovia mali za to, že nebohá B. Z. celý život až do svojej smrti bola presvedčená, že jej pozemok pod rodinným domom je jej vlastný, lebo nikým a ničím nebola jej dobrá viera a držba vyvrátená. Ona a aj jej právni nástupcovia dodnes sa o nehnuteľnosť starajú a starali a platili dane a dnes žiada štát v pozícii žalovaného, aby preukázala právne perfektný titul nadobudnutia vlastníckeho práva. V rámci dokazovania navrhol, aby súd vypočul štyroch svedkov s tým, že vzhľadom aj na situáciu a ich vek, žalobcovia ich požiadali odpovedať na tie otázky, ktoré by im súd chcel klásť alebo žalobcovia a aby podali písomné vyhlásenie a právny zástupca žalobcu založil do spisu originály písomných vyhlásení svedkov K. E., W. N., O. K. a V. E.. Pokiaľ ich súd nevypočuje, tak navrhol, aby prečítaním týchto písomných vyhlásení vykonal tento dôkaz. Z týchto vyhlásení svedkov bola potvrdená komunikácia nebohej, ktorá nasvedčuje a preukazuje jej dobrú vieru v to, že celý život činila s predmetným pozemkom tak, ako by činil aj vlastník, správala sa ako vlastník a nebohá sa vyjadrovala, že je vlastníčkou. Okrem toho navrhol vypočuť svedka G. Z., právnuka B. Z..

Po rozhodnutí odvolacím súdom naďalej trval právny zástupca na podanej žalobe a s tým, že za účelom bližšej identifikácie a stavu predmetnej parcely v registri C-KN predložil súdu nový geometrický plán, ktorý týmto spôsobom odstránil neurčitost' predmetu sporu, lebo zároveň predložením geometrického plánu požiadal súd aj o pripustenie upresnenia žalobného petitu v súlade s predloženým geometrickým plánom, ktorý označil predmet sporu už k parcelám registra „C“. Čo sa týka právneho titulu, trval na tom, že nebohá B. Z. v 50-tych rokoch ponúkla a získala zámenou vlastníctvo dotknutého pozemku, lebo mala záujem stavať a aj z obsahu svedeckých výpovedí vyplynulo, že aj v tom čase konala tak, ako to bolo obvyklé a aké boli inštrukcie dotknutých orgánov a bola presvedčená, že vykonala všetko k tomu, aby získala vlastníctvo pozemku, ktoré bolo predpokladom aj k tomu, aby získala povolenie a uskutočnila stavbu rodinného domu. Jednoznačne mal za to, že nebohá nebola počas celého života nikým v jej držbe obmedzovaná a nikým nebola držba predmetného pozemku spochybňovaná, popieraná, žiadna tretia osoba až do jej smrti si neuplatňovala žiadne práva k tomuto pozemku. Po právnej stránke oprávnenosť držby a dobromyseľnosť držby odôvodňoval s poukazom na ustanovenie § 129 OZ. V konaní mal za to, že bolo preukázané, že žalovaný sa o sporný pozemok nikdy nezaujímal, žiadnym spôsobom ho neobhospodaroval, neplatil daň k nehnuteľnosti a z tohto titulu nenakladal desiatky rokov s týmto pozemkom a ani nevystupoval v žiadnych právnych vzťahoch a úkonoch ako vlastník a ani sa nesprával ako vlastník, lebo si neuplatňoval žiadne práva, ale ani neplnil žiadne povinnosti. Čo sa týka inštitútu spracovania veci, ktorým by tiež nebohá mala nadobudnúť vlastnícke právo k spornému pozemku, uviedol, že nakoľko je v konaní tvrdené a je nepochybné, že hodnota stavby hoci v 50. rokoch minulého storočia bola mnohonásobne vyššia ako hodnota pozemku v tom čase, keď napokon toto nebolo v konaní ani zo strany žalovaného spochybňované. Mal za to, že aj takýmto spôsobom a inštitútom podľa Stredného občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb. mohla nadobudnúť sporný pozemok do vlastníctva. Nebohá do konca života vykonávala tak nad stavbou, vedľajšími stavbami, ako aj sporným pozemkom právne panstvo, nikým a ničím nepochybňované. Preto žalobcovia mali za to, že najneskôr ku dňu smrti bola nebohá vlastníčkou predmetného pozemku, preto tento pozemok patrí do dedičstva po nebohej. Čo sa týka nároku na náhradu trov konania, uviedol, že pokiaľ žalovaný nepodá v predmetnej veci odvolanie a prehlási to ešte pred rozhodnutím súdu, tak žalobcovia si neuplatňujú nárok na náhradu trov konania, aj keď budú v konaní úspešní.

12. Žalovaný uviedol, že sa pridrižiava svojich vyjadrení, a to vyjadrenia k žalobe a vyjadrenia k vyjadreniu žalobcov s tým, že zotrúva na svojom stanovisku a navrhol žalobu zamietnuť. Uviedol, že žalovaný náhradu trov konania nežiada.

Po rozhodnutí odvolacím súdom uviedol, že jediný vlastnícky titul, ktorý je možné späťne dohľadať a preukázať, je vlastníctvo Slovenskej republiky z titulu konfiškácie majetku grófa N. Y.. Iné písomné doklady osvedčujúce vlastníctvo zosnulej B. sa nezachovali, a preto zostáva úlohou súdu určiť, či boli naplnené všetky zákonné predpoklady pre vydržanie touto fyzickou osobou. Po smrti zosnulej B. Z. v roku 2008 sa uskutočnil v Šuranoch Register obnovenej evidencie pozemkov, čo je uvedené aj vo výpise z LV č. XXXX, kde v podstate v roku 2008 komisia ROEPU potvrdila a konštatovala vlastníctvo SR k spornému pozemku z titulu konfiškácie spomínaného grófa Y. N.. Poukázal na to, že v minulosti sa nebohá B. neusilovala zistiť skutočný právny stav daného pozemku, ani sa nedomáhala podľa vtedy platných právnych predpisov dosiahnutia osvedčenia o vydržaní predmetného pozemku. Za dôvod pre pochybnosť o dobromyseľnosti užívania sporného pozemku B. Z. označil práve neexistenciu zámennej zmluvy. V ostatnom a na záver sa vyjadril, že ponecháva vec na rozhodnutie súdu aj v otázku nároku na náhradu trov konania, ku ktorej sa nevie vyjadriť.

13. Svedok G. Z., ktorý je synom žalobcu v 1. rade, žalobkyňa v 2. rade je jeho tetou a žalobkyňa v 3. rade je jeho starou mamou, vo veci uviedol, že J. Z., ktorý zomrel v roku 2002 bol jeho starým otcom a bol to manžel F. Z.. Nebohá B. Z. bola svedkovou prababkou. O tom, že rodinný dom po jeho starých rodičoch, resp. prarodičoch nie je, čo sa týka pozemku, na ktorom stál vysporiadaný, sa dozvedeli žalobcovia až v dedičskom konaní a pri tomto konaní sa zistilo, že predmetom dedičstva je len nadstavba, teda rodinný dom a pozemok, na ktorom dom stál, nie je majetkoprávne usporiadaný a chýba doklad o jeho vlastníctve. Uviedol, že v čase, keď zomrela jeho prababka, on mal okolo 15-18 rokov. Uviedol, že v predmetnom rodinnom dome žil od 2 alebo 3 mesiacov svojho života až dokedy nenastúpil na základnú školu, teda do 6. alebo 7. rokov a v podstate bol dennodenne s prababkou B. Z.. Neskôr, keď bol žiakom základnej školy, v predmetnom dome už nebyval každý deň, ale zdržiaval sa tam každý víkend, pretože to bol rodičovský dom jeho otca a často tam chodievali. Nebohá B. Z. sa o svedka starala, pokiaľ bol maloletý a spomínala mu okrem iného aj skutočnosť, že predmetný pozemok, na ktorom stojí dom, jej dalo MNV namiesto pozemku, ktorý vlastnila, avšak na ňom nebolo možné stavať. Uviedol, že pozemok, ktorý mala a vlastnila a na ktorom sa nedalo stavať, dostala pridelom. Doklady o tomto vlastníctve B. Z. nemal k dispozícii. Uviedol tiež, že z rozprávania nebohej B. nikdy nevyplývalo, že by niekto sponchybňoval jej vlastníctvo k predmetnému pozemku, na ktorom postavila rodinný dom. Svedok s určitosťou vedel o tomto pozemku iba to, že babka užívala pozemok z dôvodu výmeny tak, ako už to bolo povedané, ale žiadny doklad o tejto výmene svedok nevidel. Čo sa týka stavby rodinného domu, pamätal si, že mu prababka povedala toľko, že už v tom čase, keď ho začala stavať, bola vdova, a preto nemala dostatok finančných prostriedkov na financovanie celej stavby rodinného domu, a preto jej so stavbou pomáhala celá rodina.

14. Vykonaným dokazovaním, a to najmä predloženými listinnými dôkazmi zo strany žalobcov bolo súdu bezosporu preukázané:

- potvrdením Rady Miestneho národného výboru v Šuranoch zo dňa 11.10.1954, že MNV v Šuranoch na základe uznesenia Rady MNV v Šuranoch zo dňa 6.10.1954 povolil B. Z. vymeniť svoj stavebný pozemok parc. č. XXXX/X f za stavebný pozemok neb. N. J. na I. M., č. parc. XXXX/XX vo výmere 17 á a 28 m².

- z potvrdenia MNV v Šuranoch zo dňa 11.9.1954, zn. 42/1954 Bg. súd zistil, že MNV v Šuranoch potvrdilo, že vdova B. Z., obyvateľka v O., I. M., vlastní na I. M. stavebný pozemok parc. č. XXXX/X f vo výmere 21 á.

- z potvrdenia Rady MNV v Šuranoch zo dňa 25.11.1957 zn. 1957/Bg. Rada MNV potvrdila, že B. Z., obyvateľke v O., I. M., previedol výmenu stavebného pozemku tak, že menovanej pridelil pozemok K. J., ktorý pozemok v tunajšej evidencii nebol vôbec hlásený, bol zatajený a pozemok B. Z. bol odstúpený JRD I. M.. Toto potvrdenie sa vydáva ako doklad k zápisu do pozemkovej knihy.

- z potvrdenia MsNV - odbor výstavby miestneho hospodárstva a obchodu Šurany zo dňa 7.2.1974 súd zistil, že tento úrad potvrdil B. Z., bytom O. - I. M., že bolo vydané stavebné povolenie zn. 711.2-1954-297/ výst. dňa 28.12.1954. Toto potvrdenie MsNV vydalo na žiadosť menovanej a slúžilo ako doklad pre ONV - archív I. E. a SG I. E.. Na základe vydaného stavebného povolenia bol postavený rodinný dom, ktorý menovaná i toho času vlastní. Rodinný dom je užívaný od roku 1957 podľa vydaného užívacieho povolenia Výst.9992/1957 zo dňa 23.11.1957.

- z výpisu z LV č. XXXX kat. územia O., obec O., okres I. E., súd zistil, že G. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. je podielovým spoluvlastníkom v podiele 1/6, W. M., rod. Z., nar. X.X.XXXX, bytom O., je podielovou spoluvlastníčkou v podiele 1/3, F. Z., rod. W., nar. X.X.XXXX, bytom I. M. je podielovou spoluvlastníčkou v podiele 1/3 a G. Z., rod. Z., nar. XX.X.XXXX, bytom O. je podielovou spoluvlastníčkou v podiele 1/6 k nehnuteľnosti, a to rodinného domu postaveného na parc. č. XXXX so súp. č. XXXX s poznámkou, že právny vzťah k pozemku parc. č. XXXX pod stavbou s. č. XXXX nie je evidovaný na liste vlastníctva a žalobca v plnom rade.

- z výpisu z LV č. XXXX kat. územia O., obec O., okres I. E., súd zistil, že výlučným vlastníkom nehnuteľnosti parcely reg. „E“ evidované na mape určeného operátu XXXX/XX vo výmere 1695 m², druh pozemku orná pôda, je žalovaný Slovenský pozemkový fond, Búdkova 36, 817 15 Bratislava, IČO: 17 335 345.

- z kópie katastrálnej mapy - Úradu geodézie, kartografie a katastra SR (číslo listu 22) súd zistil zakreslenie parcely č. XXXX/XX vo výmere 1695 m².

- z osvedčenia o dedičstve sp. zn. D 62/01, Dnot 9/01, zo dňa 20.6.2002 súd zistil, že bolo vedené dedičské konanie po neb. B. Z., rod. N., zomrelej dňa XX.XX.XXXX a jediným dedičom zo zákona v skupine I. bol J. Z., nar. XX.X.XXXX, bytom O., I. M. č. XXXX/X, syn poručiťky, ktorý titulom dedičstva nadobudol domovú nehnuteľnosť so súp. č. XXXX, postavenej na parc. č. XXXX v kat. území O., obec O.. Z tohto dedičského rozhodnutia je evidentné, že sporný pozemok parc. č. XXXX/XX vo výmere 1695 m², nebol predmetom dedičského konania po neb. B. Z.. Toto osvedčenie o dedičstve nadobudlo právoplatnosť dňa 09.07.2002.

- z osvedčenia o dedičstve sp. zn. 8D 38/02, Dnot. 293/02, zo dňa 23.01.2003, súd zistil, že bolo vedené dedičské konanie po neb. J. Z., zomrelom dňa 22.09.2002, a dedičmi zo zákona v skupine I. boli W. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom O., W. M. rod. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom O., a F. Z. rod. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom O., manželka poručiťky a teda žalobcovia v 1. až 3. rade v tomto konaní. Z tohto dedičského rozhodnutia je evidentné, že sporný pozemok parc. č. XXXX/XX vo výmere 1695 m², nebol predmetom dedičského konania po neb. J. Z.. Toto osvedčenie o dedičstve nadobudlo právoplatnosť dňa 08.02.2003.

- z identifikácie parciel z 3.4.1974 Strediska geodézie v I. E., súd zistil, že už v tom čase bola sporná parcela identifikovaná v pozemnoknižnej vložke č. XX kat. územia O. O., parc. č. XXXX/XX o výmere 11 á 45 m² a rodinný dom na parcele č. XXXX/XX o výmere 5 á 60 m² v užívaní B. Z., a bol na nej evidovaný aj rodinný dom.

- z Oznámenia Okresného úradu I. E., katastrálneho odboru, zo dňa 30.07.2020, súd zistil, že parc. č. XXXX/XX kat. územia O. bola v pozemkovej knihe zapísaná v celosti bez podlomenia v PKV č. XX vo vlastníctve Q. N. Y.. Podľa požiadania PPPR v Bratislave, pracovnej skupiny v I. E. zo dňa 13.12.1947 č. XXXX/XX č. 10/B poznamenáva sa, že nehnuteľnosti sú konfiškované podľa nariadenia č. 104/1945 Sb. n. SNR v znení č. 64/1946 Sb. n. SNR pre účely pozemkovej reformy v celosti (čd 4013/1947). Na tieto nehnuteľnosti boli vydané prídelové listiny, ktoré je potrebné vyžiadať zo štátneho archívu v Nitre - pracovisko Archív Nové Zámky.

- z Oznámenia Okresného úradu Nové Zámky, katastrálneho odboru, zo dňa 8.9.2020 súd zistil, že parcela č. 2825/2 v pozemkovej knihe nie je evidovaná. Následne katastrálny odbor uviedol to isté, ako uviedol vo svojom oznámení zo dňa 30.7.2020.

- z PKV č. XX kat. územia O. súd zistil, že parcela č. XXXX bez podlomenia, druh pozemku orná pôda bola vo vlastníctve Q. N. Y..

- z vyhlásenia svedkyne K. E., rod. O., nar. XX.X.XXXX, bytom I. M. zo dňa 14.6.2020, súd zistil, že svedkyňa učinila písomné vyhlásenie, v ktorom potvrdila, že sa oboznámila s podanou žalobou a tiež s vyjadrením predloženým do konania SPF a ostatnými listinnými dôkazmi, ktoré boli predložené a uviedla, že osobne poznala pani B. Z., veľmi dobre, boli priateľky, mnohokrát sa stretávali a osobne poznala aj žalobcov. Ďalej potvrdila, že B. Z. získala svoj pozemok zámenou, pretože na tom pozemku, ktorý dostala prídelom, ktorý bol v družstve, stavať nemohla. Viacerí mali takto pozemky v družstve a mali ich potom zamenené od MNV, takže nemala prečo spochybňovať, že by jej pozemok nepatrila. Svedkyňa uviedla, že nevie o tom, že by pozemok, ktorý dostala, patril niekomu inému. Vedela, že B. získala aj stavebné povolenie, aj riadne skolaudovali rodinný dom, ktorý postavila. O dom aj záhradu sa riadne starali, sadili a postavili aj garáž. Na záver svedkyňa vyhlásila, že toto písomné vyhlásenie urobila slobodne, bez akéhokoľvek nátlaku, či podmienok na jeho vykonanie a ňou uvedené skutočnosti považovala za pravdivé, lebo si bola vedomá následkov pre prípad nepravdivosti. Svedkyňa vlastnoručne podpísala toto vyhlásenie.

- z vyhlásenia svedkyne W. N., rod. O., nar. XX.X.XXXX, bytom I. M. zo dňa 15.6.2020, súd zistil, že svedkyňa učinila písomné vyhlásenie, v ktorom potvrdila, že sa oboznámila s podanou žalobou a tiež s

vyjadrením predloženým do konania SPF a ostatnými listinnými dôkazmi, ktoré boli predložené a uviedla, že osobne poznala pani B. Z., boli dlhé roky susedia, stretávali sa mnohokrát, nakoľko bývali hneď vedľa seba a svedkyňa sa tu narodila a s B. boli susedky až do jej smrti, osobne pozná aj žalobcov. Ďalej potvrdila, že má vedomosť o tom, že nikto nespochyboval počas života B. Z. to, že poctivo rodinný dom postavila a získala pre jeho stavbu aj predmetný pozemok, pričom si svedkyňa spomínala, že jej B. niekoľkokrát vravela, že pozemok získala zámenou za iný pozemok a malo to byť niekedy okolo roku 1955, aj z rečí svojho nebohého dedka a otca si to svedkyňa pamätala, že zamenila taký svoj pozemok, na ktorom nemohla v tom čase stavať, pričom tak sa aj stalo, dom stojí a celý pozemok roky užívala, starala sa o nehnuteľnosti, nikdy nikto nespochyboval, že by tomu bolo inak a svedkyňa nemala vedomosti o tom, že by vlastníkom pozemku okrem B. mal byť niekto iný. Na záver svedkyňa vyhlásila, že toto písomné vyhlásenie urobila slobodne, bez akéhokoľvek nátlaku, či podmienok na jeho vykonanie a ňou uvedené skutočnosti považovala za pravdivé, lebo si bola vedomá následkov pre prípad nepravdivosti. Svedkyňa vlastnoručne podpísala toto vyhlásenie.

- z vyhlásenia svedkyne O. K., rod. W., nar. XX.X.XXXX, bytom I. M. zo dňa 14.6.2020, súd zistil, že svedkyňa učinila písomné vyhlásenie, v ktorom potvrdila, že sa oboznámila s podanou žalobou a tiež s vyjadrením predloženým do konania SPF a ostatnými listinnými dôkazmi, ktoré boli predložené a uviedla, že osobne poznala pani B. Z., boli susedia z protiahlého domu, stretávali sa nespočetnekrát, nakoľko B. bola aj jej tetou, sestrou matky svedkyne. Osobne pozná aj žalobcov. Ďalej potvrdila, že B. Z. jej opakovane pri rôznych spoločných stretnutiach a pri spomínaní na povojnové časy (roky 1950-1960) spomínala, že pozemok, na ktorom postavila rodinný dom a záhradu získala zámenou za svoj pozemok, na ktorom nemohla stavať. Úrady to pani Z. schválili a bolo okolo toho veľa papierovania, keď chcela stavať, napokon však stavebné povolenie získala. Svedkyňa tiež potvrdila, že B. sa celý život o dom aj pozemok riadne starala a užívala ich. Na záver svedkyňa vyhlásila, že toto písomné vyhlásenie urobila slobodne, bez akéhokoľvek nátlaku, či podmienok na jeho vykonanie a ňou uvedené skutočnosti považovala za pravdivé, lebo si bola vedomá následkov pre prípad nepravdivosti. Svedkyňa vlastnoručne podpísala toto vyhlásenie.

- z vyhlásenia svedka V. E., nar. XX.X.XXXX, bytom I. M. zo dňa 14.6.2020, súd zistil, že svedok učinil písomné vyhlásenie, v ktorom potvrdil, že sa oboznámil s podanou žalobou a tiež s vyjadrením predloženým do konania SPF a ostatnými listinnými dôkazmi, ktoré boli predložené a uviedol, že osobne poznal pani B. Z., bola to sestra svedkovej matky - teta, a dlhé roky sa pravidelne navštevovali až do jej smrti, osobne pozná aj žalobcov. Ďalej potvrdil, že neb. B. Z. mu vravela, že získala tento pozemok zámenou od štátu výmenou za iný jej pozemok. Svedok vedel, že pôvodný pozemok bol kúsok od jeho pozemku v bývalom JRD a tiež mu ho zamieňali, pretože sa tam nemohlo stavať. Vedel, že teta B. tiež chcela stavať dom, a preto potrebovala pozemky zameniť a tiež svedok potvrdil, že roky bývala, dom aj záhradu a celý pozemok užívala, starala sa s rodinou o nehnuteľnosti. Na záver svedok vyhlásil, že toto písomné vyhlásenie urobil slobodne, bez akéhokoľvek nátlaku, či podmienok na jeho vykonanie a ním uvedené skutočnosti považoval za pravdivé, lebo si bol vedomý následkov pre prípad nepravdivosti. Svedok vlastnoručne podpísal toto vyhlásenie.

- z farebných fotografií, ako sú na čísle listu 114 až 118 súd zistil ako vyzerá aj v súčasnosti rodinný dom postavený na parcele č. XXXX/XX o výmere 1695 m² v súčasnosti vo vlastníctve žalovaného.

- z potvrdenia Mesta Šurany zo dňa 29.6.2020 súd zistil, že mesto potvrdilo, že F. Z., žalobkyňa v 3. rade, sa nachádza od roku 2005 v evidencii daňovníkov z titulu dane z nehnuteľnosti. V daňovom priznaní k dani z nehnuteľnosti uviedla, že je vlastníkom nasledovných nehnuteľností v kat. území O.: parc. č. XXXX - záhrada, 964 m², parc. č. XXXX - zastavaná plocha a nádvorie, 624 m², parc. č. XXXX - stavba na bývanie, 76 m², parc. č. XXXX - garáž, 36 m². Daňová povinnosť za príslušné roky bola splnená a menovaná nemá evidované nedoplatky na daniach spravovaných Mestom Šurany. Toto potvrdenie sa vydáva na žiadosť menovanej.

- z odpovede na žiadosť Mesta Šurany zo dňa 20.10.2020 súd zistil, že podľa § 19 zákona č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov, boli registratúrne záznamy pochádzajúce z činnosti Mestského úradu Šurany v súlade so Smernicou MV SR č. VVS/1-647/1985 o spisovej manipulácii a skartačnom konaní zo dňa 28.10.1985 a v súlade so Vzorovým registratúrnym plánom mestských a obecných úradov platným od 1.1.1995 a registratúrnym plánom mestského úradu platného od roku 2000 a 2004 navrhnuté na vyradenie a odovzdanie na skartáciu na základe uplynutia lehoty uloženia. Z tohto titulu nebolo možné žalobcovi v 1. rade s úplnosťou a pravdivosťou vydať potvrdenie o platení daní z nehnuteľnosti z obdobia 1993-2004 na meno J. Z., nar. XX.X.XXXX, zomr. XX.X.XXXX a B. Z., nar. XX.X.XXXX, zomr. X.XX.XXXX tak, ako to žiadal žalobca.

- z Geometrického plánu č. 110/2022 zo dňa 8.8.2022 úradne overeného dňa 23.8.2022 pod č. 1207/22 súd zistil, že pôvodná parcela č. XXXX/XX o výmere 1695 m², druh pozemku orná pôda, bola evidovaná

na LV č. XXXX kat. územia O. ako parcela E-KN a novým geometrickým plánom bola už evidovaná a zapísaná pod parcelami registra C-KN, a to tak, že pôvodná parcela č. XXXX/XX zanikla a vznikli nové parcely, a to parc. č. XXXX/X vo výmere 476 m², druh pozemku zastavaná plocha, parc. č. XXXX/X vo výmere 101 m², druh pozemku zastavaná plocha, parc. č. XXXX/X vo výmere 35 m², druh pozemku zastavaná plocha, parc. č. XXXX/X vo výmere 23 m², druh pozemku zastavaná plocha, parc. č. XXXX vo výmere 1060 m², druh pozemku záhrada.

15. Podľa § 137 písmeno c) Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.S.P.“) žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

16. Úplne nová koncepcia je zakotvená v § 137 písmená c) C.S.P., kde sa rozlišuje klasická určovací žaloba podľa písm. c) (napr. o určenie vlastníckeho práva alebo určenie, že určitá vec patrí do dedičstva, a pod.). Písmeno c) komentovaného ustanovenia vychádza z doterajšieho ustanovenia § 80 písmeno c) O.S.P., no s obmedzením, podľa ktorého naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu. Ustanovenie § 137 písmeno c) C.S.P. umožňuje, aby sa žalobca domáhal určenia:

- či tu právny vzťah alebo právo je alebo
- či tu právny vzťah alebo právo nie je.

Žalobou možno uplatniť pozitívne alebo negatívne určenie, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je. Žalobcu však zaťažuje dôkazové bremeno, spočívajúce v povinnosti preukázať, že na určení právneho vzťahu alebo práva, v čase rozhodovania súdu, má naliehavý právny záujem. Tento bude spravidla daný v prípade, keď sa nemožno domáhať priamo plnenia a ak právne postavenie žalobcu by bez takéhoto určenia bolo neisté. Existencia naliehavého právneho záujmu je nezriedka mimoriadne zložitou nielen skutkovou, ale aj právnou otázkou, ktorej vyriešenie sa vždy odvíja od obsahu hmotnoprávnej úpravy. V prvom rade je pre existenciu naliehavého právneho záujmu nevyhnutné, aby rozhodnutie súdu bolo spôsobilé ovplyvniť právne postavenie žalobcu alebo toto postavenie aspoň ustáliť. Pokiaľ súdne rozhodnutie (výrok) priamo či nepriamo, pozitívne či negatívne žiadnym spôsobom neovplyvní právne postavenie žalobcu, pre takéto určenie nie je daný naliehavý právny záujem. Ako už bolo uvedené, naliehavý právny záujem nebude daný ani vtedy, ak už bolo právo žalobcu porušené a žalobca má možnosť domáhať sa priamo ochrany porušenia práv žalobou na plnenie.

17. Právny záujem, ktorý je podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby v zmysle § 80 písmeno c) O.S.P. (§ 137 písmeno c) C.S.P.), musí byť naliehavý. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva, a či snád len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo konania. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým (porovnaj R 17/1972). Za nedovolenú možno považovať určovaciu žalobu, pokiaľ neslúži potrebám praktického života, ale len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov; ak však určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah účastníkov sporu, je prípustná aj napriek tomu, že je možná (prípadne) i iná žaloba (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 40/1996). Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha (žalobcu). Pokiaľ chce žalobca osvedčiť svoj naliehavý právny záujem, musí na jednej strane poukázať na určité skutkové okolnosti prejednávanej veci vedúce k sporu medzi účastníkmi a k potrebe určiť súdom, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, na druhej strane vysvetliť, že práve podaná žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý tento spor rieši, t. j. odstraňuje neistotu vzťahu účastníkov konania alebo vytvára pevný základ pre jeho usporiadanie (rozsudok Najvyššieho súdu SR zo 6. decembra 2012, sp. zn. 5 Cdo 31/2011). Ak všeobecné súdy postupujú tak, že rozhodnú o vecnej opodstatnenosti určovacej žaloby bez toho, aby dospeli k záveru o existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu, porušia tým základné právo na súdnu ochranu ďalšieho účastníka konania (uznesenie Ústavného súdu SR zo 6. 10. 2017, sp. zn. II. ÚS 590/2017).

Žaloba o určenie vlastníckeho práva, predstavujúca jeden z právnych prostriedkov ochrany vlastníka, má svoj základ v ustanovení § 80 písm. c) O.S.P. (§ 137 písmeno c) C.S.P.), podľa ktorého návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Základným procesným predpokladom úspešnosti

takejto žaloby je existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Naliehavý právny záujem na určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, je daný najmä tam, kde by bez tohto určenia bolo ohrozené právo žalobcu, alebo kde by sa bez tohto určenia jeho právne postavenie stalo neistým. Žaloba domáhajúca sa určenia podľa § 80 písm. c) O.S.P. (§ 137 písmeno c) C.S.P.) nemôže byť spravidla opodstatnená tam, kde možno žalovať o splnenie. Aj v prípade, keď možno žalovať o splnenie povinnosti, môže byť naliehavý právny záujem na určení daný vtedy, ak sa tým vytvorí pevný právny základ pre právne vzťahy medzi účastníkmi a predíde sa tak prípadným ďalším žalobám o plnenie alebo ak žaloba o splnenie povinnosti nerieši alebo nemôže riešiť celý obsah alebo dosah sporného právneho vzťahu alebo práva. Ak sa žalobca domáha určenia, že je vlastníkom nehnuteľnosti, pri ktorej je v katastri nehnuteľností zapísaný ako vlastník niekto iný, má (vo vzťahu k tejto osobe) nepochybne naliehavý právny záujem na požadovanom určení. S prihliadnutím na význam zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností a jeho právnym účinkom, ktorými sú hodnovernosť a záväznosť údajov katastra v zmysle § 70 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (ďalej len "katastrálny zákon") je odôvodnený záver, že právne postavenie žalobcu je za tejto situácie neisté a že bez požadovaného určenia by jeho právo mohlo byť ohrozené. Pretože súdne rozhodnutie o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti je podkladom na vykonanie zmeny zápisu v katastri nehnuteľností (§ 34 ods. 1 katastrálneho zákona), je žaloba o určení vlastníckeho práva spôsobilým právnym prostriedkom na odstránenie neistoty o skutočných právnych vzťahoch medzi účastníkmi (rozsudok Najvyššieho súdu SR 4 Cdo 96/2008 zo dňa 28.10.2009).

18. Podľa ustanovenia § 123 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), vlastník je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním.

19. Podľa ustanovenia § 124 OZ, všetci vlastníci majú rovnaké práva a povinnosti a poskytuje sa im rovnaká právna ochrana.

20. Podľa ustanovenia § 130 odsek 1 OZ, ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným. Pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená.

21. Podľa ustanovenia § 131 OZ, vlastníctvo veci možno nadobudnúť kúpou, darovacou alebo inou zmluvou, dedením, rozhodnutím štátneho orgánu alebo na základe iných skutočností ustanovených zákonom.

22. Podľa ustanovenia § 134 odsek 1, 2, 3 OZ, oprávnený držiteľ sa stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu troch rokov, ak ide o hnuťnosť, a po dobu desať rokov, ak ide o nehnuteľnosť.

odsek 2, takto nemožno nadobudnúť vlastníctvo k veciam, ktoré nemôžu byť predmetom vlastníctva, alebo k veciam, ktoré môžu byť len vo vlastníctve štátu alebo zákonom určených právnických osôb (§125).

odsek 3, do doby podľa odseku 1 sa započíta aj doba, po ktorú mal vec v oprávnenej držbe právny predchodca.

23. Podľa Čl. 11 odsek 1 Listiny základných práv a slobôd (ústavný zákon č. 23/1991 Zb.), každý má právo vlastníť majetok, vlastnícke právo všetkých, vlastníctvo a rovnaký zákonný obsah a ochranu.

24. Podľa Čl. 20 odsek 1 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký obsah a ochranu. Vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona za primeranú náhradu.

25. Podľa ustanovenia § 111 odsek 1 Stredného občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb.; vlastníctvo k veciam jednotlivé určeným prevádza sa už samou smluvou, ak nie je dohovorené inak alebo ak nevyplýva nič iné z osobitných predpisov.

26. Podľa ustanovenia § 112 Stredného občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb., prevod vlastníctva k nehnuteľným veciam, zapísaným v pozemkovej alebo železničnej knihe, zapíše sa do týchto kníh.

27. Podľa ustanovenia § 113 odsek 1 Stredného občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb., o prevode vlastníctva k nehnuteľným veciam nezapísaným v pozemkovej alebo železničnej knihe uloží sa na súde listina. Listina musí obsahovať označenie nehnuteľnosti, prevodcu a nadobúdateľa, právny dôvod prevodu a miesto a čas smluvy.

28. Podľa ustanovenia § 115 Stredného občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb., vydržaním možno nadobudnúť vlastnícke právo, ak nejde o nescudziteľné veci, ktoré sú v socialistickom vlastníctve.

29. Podľa ustanovenia § 116 odsek 1 Stredného občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb., vlastnícke právo k hnuťnej veci nadobudne, kto ju drží oprávnené (§ 145) a nepretržite tri roky; ak ide o nehnuteľnú vec, je potrebná vydržacia doba desaťročná.

30. Podľa ustanovenia § 145 odsek 1, 2 Stredného občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb., ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný v tom, že mu vec alebo právo patria, je držiteľom oprávneným.

odsek 2, v pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená.

31. Na základe rozsiahle vykonaného dokazovania, najmä predložených listinných dôkazov súd dospel k nasledovnému právnemu názoru a záveru veci:

V prvom rade sa súd zaoberal procesnou otázkou, a to, či je splnená podmienka vecnej aktívnej a pasívnej legitímácie strán sporu v konaní. Čo sa týka aktívnej legitímácie, žalobcovia dostatočným spôsobom preukázali, že sú aktívne vecne legitimovanou stranou sporu, a to na základe právoplatného osvedčenia o dedičstve sp. zn. D 62/01, Dnot 9/01 zo dňa 20.6.2002 po neb. B. Z., rod. N., naposledy bytom v O., zomr. dňa X.XX.XXXX, keď jediným zákonným dedičom po nebohej bol jej syn J. Z. a na základe právoplatného osvedčenia o dedičstve sp. zn. 8D 38/02, Dnot 293/02 zo dňa 23.1.2003 po nebohom J. Z., naposledy bytom v O., po ktorom zákonní dedičia v I. skupine sú žalobcovia tak, ako sú označení aj v žalobe.

Čo sa týka pasívnej vecnej legitímácie, aj v tejto časti je žaloba dôvodná a žalobcovia správne označili za žalovaného Slovenskú republiku - Slovenský pozemkový fond so sídlom Búdkova 36, 817 15 Bratislava, IČO: 17 335 345 v súlade s výpisom z LV č. XXXX kat. územia O., obec O., okres I. E., ktorý jednoznačne preukazuje, že tento subjekt je výlučným vlastníkom v podiele 1/1 ornej pôdy parc. č. XXXX/XX vo výmere 1695 m².

32. Súd odstránil procesné vady, ktoré mu vytkol odvolací súd v uznesení zo dňa 7.10.2021 sp. zn. 8Co/25/2021 v bode 9 odôvodnenia, predovšetkým tým, že uznesením zo dňa 14.3.2022 sp. zn. 6C/23/2020-174 konanie voči žalovanému označenému pôvodne v žalobe ako Slovenský pozemkový fond so sídlom Bratislava, Búdkova 36, IČO: 17 335 345 zastavil konanie podľa § 145 odsek 2 C.S.P. a v súlade s § 79 a § 80 odsek 1, 2, 3 C.S.P. pripustil do konania na strane žalovaného Slovenskú republiku - Slovenský pozemkový fond so sídlom Búdkova 36, 817 15 Bratislava, IČO: 17 335 345, a toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť vo výroku I. dňa 30.3.2022 a vo výroku II. dňa 15.3.2022.

33. Ako najdôležitejšou otázkou sa súd v konaní zaoberal otázkou, či žalobcovia v konaní preukázali naliehavý právny záujem vzhľadom k tomu, že podanou žalobou sa domáhajú určenia, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva po poručiťke B. Z., zomr. X.XX.XXXX. Zo žaloby a z rozsiahleho dokazovania bolo súdu preukázané, že aj naliehavý právny záujem žalobcovia v konaní preukázali a tento je vždy daný, ak ako vlastník alebo spoluvlastník je v evidencii nehnuteľností uvedený žalovaný. Žalobcovia nemajú inú možnosť ako podanou žalobou o určenie, že nehnuteľnosť, teda majetok po poručiťke B. Z. patrí do dedičstva po zosnulej, lebo tento je vedený podľa vyššie citovaného listu vlastníctva vo výlučnom vlastníctve žalovaného, pričom poručiťka bola jeho vlastníčkou od samého začiatku ako ho nadobudla titulom zámeny za iný pozemok a do svojej smrti ho teda nadobudla titulom vydržania. Tomuto titulu však nenasvedčuje zápis v evidencii nehnuteľností a z tohto dôvodu nebol tento majetok ani zahrnutý do dedičstva po nebohej, čoho dôkazom je samotné osvedčenie o dedičstve po nebohej B. Z. pod sp. zn. D 62/01, Dnot 9/01. V súvislosti s naliehavým právnym záujmom súd skúmal aj to, či určovacou žalobou žalobcovia dosiahnu zmenu a či táto zmena nejakým spôsobom zasiahne do ich života a táto zmena bude mať význam ako právny, tak aj reálny v živote. Tieto skutočnosti žalobcovia v konaní listinnými dôkazmi, ktoré súd oboznámil v bode 14. odôvodnenia rozsudku preukázali a súd sa podrobne nimi zaoberal a vysporiadal sa s nimi jednotlivo tak, ako ich odôvodnili žalobcovia.

34. V konaní bolo jednoznačne preukázané, že sporný pozemok, pôvodne zapísaný v registri E-KN č. XXXX/XX o výmere 1695 m², druh pozemku orná pôda, nachádzajúci sa v kat. území O., okres I. E., nadobudla nebohá B. Z. zámenou za iný pozemok, a to na základe potvrdenia Rady MNV v Šuranoch zo dňa 11.10.1954, ktorý deklaruje, že na základe uznesenia Rady MNV v Šuranoch zo dňa 6.10.1954 povolil B. Z. vymeniť svoj stavebný pozemok parc. č. XXXX/X f za stavebný pozemok nebohého N. J. na I. M., parc. č. XXXX/XX vo výmere 17 á a 28 m². Túto skutočnosť potvrdzuje aj ďalšie potvrdenie Rady MNV v Šuranoch zo dňa 25.11.1957, ktorý potvrdzuje, že MNV v Šuranoch previedol B. Z. výmenu stavebného pozemku tak, že menovanej prideliť pozemok N. J., ktorý pozemok v tunajšej evidencii nebol vôbec hlásený a bol zatajený a pozemok B. Z., ktorý jej pôvodne vlastnícky patril na I. M. ako parc. č. XXXX/X f vo výmere 21 á podľa potvrdenia MNV v Šuranoch zo dňa 11.9.1954, bol odstúpený JRD I. M.. Tieto dôkazy jednoznačne potvrdzujú existenciu pôvodného pozemku, a to parc. č. XXXX/X f vo výmere 21 á vo výlučnom vlastníctve nebohej B. Z. a ostatné dve potvrdenia, že došlo k výmene alebo zámene stavebného pozemku za iný, teda parcelu č. XXXX/XX. vo výmere 17 á a 28 m². Ďalšie potvrdenie už Mestského národného výboru Šurany zo dňa 7.2.1974 potvrdzuje, že nebohej B. Z. bolo vydané stavebné povolenie zn. 711.2-1954-297/výst dňa 28.12.1954, čo potvrdzuje, že nebohá postavila rodinný dom, ku ktorému má založený list vlastníctva, resp. mala v čase prejednávania jej dedičstva a tento rodinný dom bol postavený práve na pozemku, ktorý dostala zámenou za iný pozemok.

Je potrebné uviesť, že v období, keď prišlo k zámene pozemku, išlo o 50. roky minulého storočia, kedy právne povedomie ľudí bolo nízke, informácie a dostupnosť služieb, medzi inými aj právnych, bola na nižšej úrovni a bežní ľudia sa spoliehali na to, že úrady vedia, ako treba konať a spoliehali sa na to, že všetko sa urobí tak, ako je treba. Je pravdou, že žalobcovia nevedeli v konaní preukázať zámennú zmluvu, lebo táto sa žiaľ nezachovala, ale sú tu ďalšie dôkazy, ktoré svedčia o tom, že nebohá B. Z., vzhľadom na okolnosti danej doby, jej právnu vedomosť a následne faktické úkony, ktoré vykonávala, robila vždy v dobrej viere, konala dobromyseľne, že získala a nadobudla do vlastníctva pozemok, lebo tiež bolo v konaní preukázané, že zo strany žiadneho orgánu štátu až do jej smrti, nebola nikdy nikým upozornená na to, že by nemala byť vlastníčkou pozemku, ktorý nadobudla zámenou. Je možné konštatovať, že B. Z. fakticky od roku 1954 a nie skôr ako od roku 1957, teda v roku, kedy bola ukončená výstavba jej rodinného domu, bola presvedčená a v dobrej viere užívala pozemok v E-KN parc. č. XXXX/XX a nakladala s ním ako s predmetom svojho vlastníctva a do svojej smrti takto žila. V konaní bolo preukázané, že žiadna tretia osoba nikdy až do smrti B. nenamietala jej oprávnenú držbu, nikdy nikto žiadnym spôsobom do jej smrti nespochybnil a ani nenarušil jej dobrú vieru, že jej vlastníctvo k pozemku, na ktorom je postavený jej rodinný dom alebo aj dvor a záhrada, patria. Vyhlásenia svedkov, ktoré súd tiež podrobne oboznámil aj na pojednávaní ich prečítaním, jednoznačne korešpondujú s tvrdeniami žalobcov, že nebohá B. svoj pozemok získala zámenou, že tento pozemok užívala vždy dobromyseľne, v dobrej viere a nikto nikdy počas jej života nespochybňoval, že na spornom pozemku poctivo postavila rodinný dom a stavbu rodinného domu mala povolenú a pokiaľ by bol nejaký problém s pozemkom, na ktorom ho postavila, zrejme ani v 50. rokoch minulého storočia by jej nebola povolená stavba na takomto pozemku. Každý z týchto svedkov, ktorí písomne vyhlásil svoje svedectvo jednoznačne potvrdili, že nebohá sa celý život, odkedy nadobudla pozemok zámenou, o tento riadne starala, užívala nie len tento pozemok, ale aj príslušné pozemky, ktoré patrili k predmetnému domu a nikdy nikým nebola rušená v ich užívaní. Svedkovia tiež potvrdili, že v 50. rokoch bolo bežné, že dochádzalo k výmene pozemkov a takýmto spôsobom sa nadobúdali pozemky do vlastníctva. Existovalo veľa pozemkov, na ktorých nebolo možné realizovať stavbu domu, a preto v takýchto prípadoch dochádzalo k výmene pozemkov. Všetci svedkovia na záver svojich vyhlásení potvrdili, že všetko to, čo uviedli, vyhlásili a urobili slobodne, bez akéhokoľvek nátlaku či podmienok pre jeho vykonanie a všetko, čo uviedli považovali za pravdivé a boli si vedomí následkov pre prípad nepravdivosti.

35. Žalobcovia sa v konaní domáhali určenia, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva po neb. B. Z., jednak titulom vydržania ako aj spracovaním podľa vždy platného Stredného občianskeho zákonníka č. 140/1950 Zb.

Odvolačný súd vo svojom zrušujúcom uznesení vytkol súdu prvej inštancie, že sa nevysporiadal s právnym titulom nadobudnutia vlastníctva spracovaním pozemku, lebo nijako skutkovo a právne sa k nemu nevyjadri. V bode X. odôvodnenia uznesenia odvolací súd však zdôraznil, že následne súd prvej inštancie opätovne posúdi žalobcami uplatnený nárok z oboch nimi označených právnych dôvodov, jeho opodstatnenosti, ale prednostne pozornosť zameria na právnu skutočnosť nadobudnutia vlastníctva vydržaním.

35.1 K právnemu titulu nadobudnutia vlastníctva spracovaním pozemku podľa ustanovenia § 125, § 126, § 127 OZ č. 141/1950 Zb. sa súd vysporiadal tak, že žalobcovia poukázali na to, že pokiaľ by súd v konaní

mal za to, že nebohá B. Z. nebola vlastníčkou sporného pozemku na základe výmeny a týmto titulom jej nesvedčilo vlastnícke právo, ale napriek tomu v dobrej viere postavila rodinný dom na dotknutom pozemku, ktorá hodnota rodinného domu v danom čase prevyšovala mnohonásobne hodnotu pozemku, tak je možné prijať taký právny stav, že sporný pozemok nadobudla nebohá spracovaním pozemku, ako titul vlastníckeho práva k nemu. Podrobne sa k tomu žalobcovia aj vyjadrili v písomnom vyjadrení zo dňa 15.3.2020 (čl. 53), na ktoré súd poukazuje a v tomto smere svoj názor oprel o rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo 3894/2017. Čo sa týka nadobudnutia vlastníctva spracovaním, súd prvej inštancie tento právny titul nadobudnutia vlastníckeho práva podľa OZ č. 141/1950 Zb., nezdíela a podľa jeho názoru nie je možné ho aplikovať na daný prípad, lebo o spracovanie veci nejde, v prípade spracovania pozemku, ani zriadenia stavby na ňom, keďže pozemok a stavba sú dve samostatné veci, pričom spracovanie predpokladá, že vznikne iná nová vec a pri samotnom určení vlastníckeho práva k pozemku, nemôže zaniknúť nová vec, lebo stále ide o spor pozemku, ktorý nie je možné spracovaním zmeniť. Z tohto dôvodu, a tak ako na to aj poukázal odvolací súd vo svojom uznesení, sa súd prvej inštancie prednostne zameriaval na právnu skutočnosť nadobudnutia vlastníctva vydržaním.

Čo sa týka nadobudnutia vlastníckeho práva, v tomto smere súd poukazuje na rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít, a to rozhodnutia Ústavného súdu SR vo veci II. ÚS 484/2015, ktorý pri poskytovaní súdnej ochrany v súvislosti s nadobudnutím vlastníckeho práva vydržaním treba za podstatu a zmysel základného práva na ochranu podľa Čl. 20 odsek 1 Ústavy SR a Čl. 11 odsek 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na súdnu ochranu podľa Čl. 46 odsek 1 Ústavy SR a Čl. 36 odsek 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa Čl. 6 odsek 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd považovať taký výklad ustanovenia § 137 OZ, ktorý podporuje zákonnú intenciu uviesť do súladu dlhodobý faktický stav nepretržitej držby oprávneným držiteľom (ktorý je po stanovenú dobu objektívne presvedčený o svojom domnelom vlastníckom práve) so stavom vlastníckym A contrario, výklad, ktorý túto možnosť vylučuje, resp. ju obmedzuje podstatným spôsobom, nemôže byť považovaný za ústne konformný. Ústavný súd v tomto rozhodnutí zdôraznil skutočnosť, že pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ objektívne mohol byť presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pri tom nespĺnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie.

Pri takomto výklade rozhodnutia Ústavného súdu je možné v danom prípade poukázať na konformný výklad dobromyseľnosti držby, čo v danom prípade nebohá B. Z. splnila, pretože od tej doby, ako nadobudla výmenou za pôvodný svoj stavebný pozemok iný pozemok po neb. N. J. na I. M., od tej doby bola presvedčená, že tento pozemok je jej vlastníctvom, a že ho nadobudla poctivým spôsobom, a preto nie je rozhodujúce, že pri tom nespĺnila zákonné podmienky, to znamená, že nepreukázala zámennú zmluvu, čím dôvodil žalovaný, že z tohto dôvodu žalobe nie je možné vyhovieť. V tomto smere súd má za to, že nebohá B. Z. neniesla zodpovednosť za to, že v 50. rokoch orgány, ktoré mali zabezpečiť riadny priebeh nadobudnutia vlastníctva nevykonali to, čo vykonať mali. Povedomie bežných ľudí bolo primerané a dôvodné a spoliehali sa na to, že orgány vykonajú všetko tak, ako majú. Okrem toho Občiansky zákonník č. 141/1950 upustil od tzv. intabulačného princípu, čo znamená, že v tom čase na platnosť prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nebol potrebný zápis v pozemkovej knihe. K vzniku nadobudnutia vlastníctva došlo už samotným uzatvorením zmluvy, ktorá bola právnym titulom nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Zápis nadobudnutia vlastníctva v pozemkovej knihe teda už nebol podmienkou prevodu vlastníctva, nemal hmotnoprávny význam a zostal mu iba význam deklaratórny. Pozemková kniha stratila takto svoju všeobecnú hodnovernosť. Výnimku z tohto pravidla tvorilo iba nadobudnutie vlastníctva k nehnuteľnosti dedením a na základe vydržania. Podľa § 112 zákona č. 141/1950 Zb. prevod vlastníctva k nehnuteľným veciam, zapísaným v pozemkovej alebo železničnej knihe zapíše sa do týchto kníh. Z tohto ustanovenia vôbec nevyplýva povinnosť navrhovateľa podať návrh na zápis prevodu do pozemkovej knihy. Práve toto ustanovenie je zakotvením evidenčného charakteru zápisu, čo nepochybne vyplýva z dikcie zákona „prevod vlastníctva...sa zapíše...“. Jednalo sa len o evidenciu tých nehnuteľností, ktoré už boli zapísané v pozemkovej alebo železničnej knihe.

Ďalší taký dôkaz, ktorý sa podarilo žalobcom zabezpečiť ohľadom vlastníctva sporného pozemku nebohej, bola kópia dokladu identifikácie parciel z 3.4.1974 Strediska geodézie v Nových Zámkoch, ktorá identifikácia potvrdzuje, že sporný pozemok užívala nebohá B. Z..

36. Čo sa týka právneho titulu nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním, je potrebné uviesť, že ide o osobitný originálny spôsob nadobudnutia vlastníctva a predpokladom je skutočnosť, že držiteľ je so

zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí. Oprávnená držba spravidla spočíva na skutkovom omyle, keď sa oprávnený držiteľ domnieva, že napríklad bol urobený právny úkon, hoci tomu tak nebolo alebo naopak po určitej skutočnosti, ktorá má za následok neplatnosť právneho úkonu, či inak bráni vzniku práva, nemá vedomosť. Oprávnená držba sa nemusí nevyhnutne opierať o existujúci právny dôvod, stačí ak tu bol i domnelý právny dôvod, ale ide o to, aby držiteľ bol dobromyseľný, že mu taký právny titul svedčí.

Nebohá B. Z. bola dobromyseľná vo svojej držbe, pretože od tej doby, ako nadobudla sporný pozemok zámenou, ho užívala, nebola nikým a ničím rušená v dobromyseľnom užívaní a postavila na nevysporiadanom pozemku v domnení, že jej vlastnícky patrí, rodinný dom, k čomu od príslušných orgánov obdržala ako stavebné povolenie, tak aj kolaudačné rozhodnutie a nikdy nikto počas jej života až do jej smrti od nej žiadnym právnym titulom nežiadal vrátiť tento pozemok ani iným spôsobom ju neobmedzoval. Svedkovia, ako aj pravnik alebo jej, potvrdili súdu, že v rodinnom dome, ktorý postavila prababka, sa zdržiaval od svojho 2 až 3 mesiaca života, až do kým nenastúpil na základnú školu a samotný svedok o tom, že pozemok pod rodinným domom nie je vysporiadaný, sa dozvedel až z dedičského konania po neb. J. Z.. Svedok potvrdil, že z rozprávania prababky získal vedomosť o tom, že nebohá B. obdržala pozemok, na ktorom stavala rodinný dom zámenou za iný pozemok. Táto zámena nastala z dôvodu, že pozemok, ktorý ona mala pôvodne vo vlastníctve a nadobudla ho prídelením, na takomto pozemku sa stavať nedalo. Svedok tiež potvrdil súdu, že z rozprávania B. Z. nikdy nevyplývalo, že by niekto sponchyboval jej vlastníctvo k predmetnému pozemku, čo jednoznačne potvrdili aj vyhlásenia svedkov v listinnej podobe, ktoré súd podrobne oboznámil vyššie. Potom, ako B. Z. postavila na predmetnom pozemku rodinný dom, tento užívala spolu s pozemkom ako ucelenú jednotu až do svojej smrti v presvedčení, ktoré nikto žiadnym spôsobom takmer 50 rokov nespochybnil. Preto je spravodlivé vzhľadom na všetky okolnosti daného prípadu, že nebohá, pokiaľ nie zámenou pre neexistenciu zámennej zmluvy nenadobudla vlastnícke právo k spornému pozemku, tak určite ho nadobudla titulom vydržania, lebo splnila zákonné podmienky oprávnenej držby a dobromyseľnosti 10 rokov. Žalobcovia predložili aj listinné dôkazy, a to dve potvrdenia Mesta Šurany, z ktorých vyplýva, že z obdobia pred rokom 2004 Mesto Šurany ako správca dane z nehnuteľností už nedisponovalo dokladmi o platení dane, ale v nasledujúcom období, teda od roku 2005 je už zrejmé, že dedičia ako právni nástupcovia platili aj daň z pozemkov, teda daň aj za pozemok vo vlastníctve žalovaného podľa zápisu na LV, kde je správcou SPF. Žalobcovia v konaní preukázali, že nebohá Paulína sa správala po celý život k spornej nehnuteľnosti ako vlastníčka a okrem iného si plnila aj daňové povinnosti. Naopak, žalovaný si neplnil žiadnu daňovú povinnosť, nikdy sa nezaujímal o stav pozemku, nikdy s ním nenakladal, neobhospodaroval ho, neplnil si žiadne povinnosti a nevykonával žiadne práva, ktoré by mu mali svedčať titulom vlastníctva. Nebohý J. Z. krátko po smrti matky zistil, že pozemok nie je majetkovo usporiadaný a začal podnikať kroky k náprave, ale zomrel vo veľmi krátkej dobe po smrti B.. Následne žalobcovia ako zákonní dedičia nevykonali žiadne kroky smerujúce k vlastníckemu právu titulom vydržania resp. osvedčenia vydržania vlastníckeho práva, pretože žili v presvedčení, že sú vlastníčkami aj pozemku. Práve rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 484/2015, na ktoré súd vyššie poukázal, presne dokazuje a vzťahuje sa na prípad alebo B. Z., pretože nebohá nadobudla zámenou pozemok poctivým spôsobom a v súlade s dobrými mravmi a nikdy nikým nebola rušená v tomto nadobudnutí a v nakladaní s predmetným pozemkom. Pozemok mala celý život v nerušenej a pokojnej držbe, lebo v 50. rokoch vstúpila do oprávnenej držby na základe ústne uzavretej zámennej zmluvy získala pozemok bez listiny a z tohto dôvodu treba oveľa viac prihliadať na podmienky a okolnosti 50. rokov a možnosť právneho vedomia k perfektnosti nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti.

37. Žalobcovia predložili vo veci Geometrický plán č. 110/2022 zo dňa 8.8.2022 spoločnosti GEOPROJEKT NR, s.r.o., úradne overený 23.8.2022 pod č. 1207/22, na základe skutočnosti, aby bola presne identifikovaná parcela, teda sporný pozemok, na ktorom bol rodinný dom postavený a ktorý pozemok v rámci žalobného petitu žalobcovia navrhovali určiť, že patrí do dedičstva po poručiteľke B. Z.. Na túto skutočnosť upozornil aj odvolací súd v uznesení pod bodom 10. odôvodnenia, keď uviedol, či pri existencii parciel registra „C“ evidovaných na katastrálnej mape XXXX a XXXX výmerou zodpovedajúci výmere označenej parcely registra E-KN (bez založenia listov vlastníctva k týmto parcelám registra „C“) je predmet sporu správne - určito označený, resp. či je možné predmet sporu v rozhodnutí označiť už podľa stavu registra „C“. Predloženým geometrickým plánom žalobcovia preukázali, že pôvodná parcela č. XXXX/XX vo výmere 1695 m² orná pôda, ako pozemok registra E-KN zanikla a vytvorili sa z nej nové parcely registra „C“ a následne súd prvej inštancie uznesením sp. zn. 6C/23/2020-202 zo dňa 14.9.2022 aj pripustil upresnenie žalobného petitu v zmysle predloženého geometrického plánu žalobcami.

38. S poukazom na všetko vyššie uvedené mal súd za to, že je potrebné žalobe žalobcov po pripustení upresnenia žalobného petitu vyhovieť, lebo žalobcovia sa domáhali určenia, že sporný pozemok na základe predloženého Geometrického plánu č. XXX/XXXX patrí po dedičstva po nebohej B. Z., ktorá túto nehnuteľnosť nadobudla zámenou - výmenou za iný pozemok nebohého N. J. na I. M. a tento pozemok nadobudla titulom vydržania.

39. O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 255 odsek 1 C.S.P. a priznal ich žalobcom, ktorí boli v konaní plne úspešní, lebo pred rozhodnutím vo veci samej právny zástupca žalobcov uviedol, že pokiaľ žalovaný pred rozhodnutím vo veci samej prehlási, že v predmetnej veci nepodá odvolanie, tak žalobcovia si nebudú uplatňovať nárok na náhradu trov konania aj v prípade, že budú úspešní v konaní, avšak žalovaný sa tohto práva v predmetnej veci nevzdal, teda neuviedol pred rozhodnutím vo veci samej, že sa vzdáva práva na podanie odvolania, preto iným spôsobom súd vo veci nároku na náhradu trov konania rozhodnúť nemohol, pretože sa nejednalo ani o úspech pomerný, kedy by bolo možné rozhodnúť podľa § 255 odsek 2 C.S.P., že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

Poučenie:

Proti rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozsudku na súde, proti ktorého rozsudku smeruje.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku (§38 odsek 2 ExP).